

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Licèt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Apostolica delegatam nullam habet Vicarius cum Episcopo communionem; neque ipsi subordinatus est, sed potius maior Episcopo, iuxta c. sanè, 11. de offic. del.

Dico II. Neque mortuo, aut deposito Vicario Episcopus causam expedire potest. Ita ex communi Decius cit. c. quoniam, n. 9. Nau. & Sanchez ll. cc. contra Bertachinum de Episcopis lib. 4. p. 7. q. 4. Ratio est: Quia licet mortuo, aut deposito Vicario, officium Vicariatus ad Episcopum redeat, non tamen iurisdictio à Papa delegata ad Episcopum deuoluitur: cum ea omnino diuersa ac separata sit.

CAPITVLVM II.

Licet.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus Generalem Vicarium instituat, tametsi vi huius generalis commissionis ad ipsum caularum Episcopaliū cognitio pertineat, non tamen in delinquentes inquirere, eosdemque punire, vel à beneficijs aut officijs suis amouere potest, nisi talis potestas ei specialiter committatur.

SUMMARIUM.

1. Licet aliquis vi Vicarius Generalis, seu principalis Officialis constitutus sit, non potest tamen ea expedire, quæ specialem commissionem desiderant.
Habet interim præsumptionem pro se, quod omnes causas episcopalis iurisditionis expedire possit, nisi iure scripto, vel recepta ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari constet.
2. Enumerantur causa speciales, quæ in generali officio Vicariatus non comprehenduntur: & inter eas primum locum tenent causa criminales.
3. Secundum locum tenent matrimoniales.
4. Tertium tenent casus seu peccata in foro penitentia Episcopo reseruata, ab his enim (& multominus à reseruatis Sedi

Apostolica) absolueri non potest, neque absoluedi potestatem alijs committere, absque speciali commissione.

5. *Sunt & alij casus, qui quod graues & ardui sint, Vicario commissi: nō censentur.*

NOTANDVM Vn. Qui Officialis principalis seu generalis Vicarius Episcopi constitutus est, non potest ea præstare, quæ specialem commissionem desiderant. Simile quiddam legimus in c. 5. de Procurator. in 6. *Qui generaliter constituitur ad negotia Procurator, agere & experiri potest, exceptis his casibus, qui mandatum exigunt speciale.* Habet tamen Vicarius generaliter institutus præsumptionem pro se, quod omnes causas iurisditionis Episcopalis expedire possit, nisi constet vel ostendatur iure scripto, aut recepta Ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari, vti ex communi docet Garcias p. 5. de benefic. c. 8. n. 65. Rebuffus in praxi p. 1. tit. de forma Vicariatus, n. 152. Adeo quidem, vt si in aliquo can. dicantur, quippiam ad Episcopi, vel diocesani potestatem pertinere, nisi inter casus exceptos sit, censeri debet etiam Vicario Generali competere: cum eadem ipse iurisditione præditus sit.

Inter causas autem speciales, quæ in officio Vicariatus generaliter commissi non veniunt, primum locum tenent criminales; adeo, vt si absque speciali Episcopi commissione Vicarius se intromittat, processus irritus sit, ob iurisditionis defectum. Sed limitari debet primò: Quod Vicarius, absque speciali commissione, inquirere & cognoscere possit de delictis, non vt puniat, sed vt Episcopo referat, vti docent hic Lâpus, n. 1. Ancharanus ante q. 1. Franc. de Pauinis de potest. Capituli p. 2. q. 10. n. 31. & alij apud Sbrozium lib. 2. q. 143. qui addit n. 8. quod Vicarius eum, de quo inquisuerat, sine Episcopi mandato absolueri possit, si absoluedum esse existimet.

Secundò: Quod Vicarius sine speciali commissione inquirere possit non in ordine ad puniendum, sed ad emendandum, scandala cauenda, &c. vti docent DD, citati.

E e e Ter-

Tertio: Si civiliter tantum, non criminaliter agatur de crimine, Vicarius cognoscere poterit. Exempli causa: Abbas non exemptus, qui ius instituendi habet, Clericum aliquem instituit ad beneficium patronatum, sine patroni presentatione. Patronus petit, institutionem irritam iudicari, & institutum amoveri. Vicarius hanc causam cognoscere potest; cum non tendat ad punitionem, sed ad damnum illati, seu iuris violati amotionem. Ita docent hic Ioann. Andr. & Geminianus, qui tamen recte monet, huic doctrinae locum non esse, si Clericus absque patroni consensu ab Episcopo institutus sit. quia inferior non potest cognoscere de facto Superioris sui: Vicarius autem Episcopo inferior est. Ergo, &c.

Quarto: Vicarius absque speciali commissione leues poenas, v. g. pecuniarias multas propter excessus non graues imponere potest, sicuti docet Sbrozcius lib. 2. quaest. 143. n. 12. Nam modicae coercitionis potestas cuiuslibet, praesertim ordinariam iurisdictionem exercenti, necessaria est, uti dixi lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. 5. n. 9. & dicam tit. seq. c. 4.

Ceterum si excessus grauis sit, non potest Vicarius poenam leuem infligere, sed Episcopo referre debet, ut digne & canonicè puniatur. Sed etsi specialem commissionem habeat, causas criminales cognoscendi, ac iudicandi, non tamen potest poenam canone, vel statuto diocesani definitam in leuiorem, v. g. pecuniariam commutare. Nisi etiam in talibus dispensandi specialem ab Episcopo licentiam habeat, posito, quod Episcopus dispensare possit, ut colligitur ex c. licet, iun. Gloss. ver. poenam pecuniariam, de poenis.

Alterum locum tenent causae matrimoniales, quae inter maiores & arduas, atque ad Episcopalem tantum dignitatem ordinario iure pertinentes numerantur, c. penult. de in integrum restit. c. accedentibus, 12. de excess. Prael. & Concil. Trid. sess. 24. c. 20. de refor. Nihilominus potest Episcopus causarum matrimonialium cognitionem Vicario generali specialiter committere, vel al-

teri perito & idoneo delegare, ex communi docent Bertachinus tract. de Episc. p. 7. lib. 4. q. 20. Rebuffus de forma Vicariatus. 155. Sbrozcius p. 2. q. 43. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 7. n. 20. Quia Episcopus committere, seu delegare alteri potest, quae ad Episcopalem ordinariam iurisdictionem spectant, uti ex communi docet Syl. ver. Episcopus n. 9. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 17. Sed cognitio causarum matrimonialium pertinet ad Episcopalem ordinariam iurisdictionem, cit. c. accedentibus, ex quo habetur, quod alij inferiores Episcopo de talibus causis cognoscere non possint, nisi ex speciali commissione, vel alia legitima causa, videl. consuetudinis praescriptae, uti Gl. fin. interpretatur. Sed & ipse Sum. Pontifex causas matrimoniales quandoque non Episcopis, v. g. Officiali, vel Abbati alicui committit, ut constat ex c. ex literis, 4. de in integr. restituit. Vide, quae dicam in c. 3. de offic. delegati, not. 3. §. Queres.

Tertium locum tenent casus, seu peccata in foro poenitentiae reservata Episcopo. Ab his enim Vicarius absolueri non potest, neque alij absolueri potestatem committere, absque speciali commissione. Multo minus Vicarius, absque speciali commissione absolueri potest a peccatis, seu casibus Sedi Apostolicae reservatis, sed ea ratione Episcopalis, quia si occulti sint, Episcopali absolutioni in foro conscientiae demandantur in Trident. sess. 24. c. de reformat. Potest tamen Episcopus non tantum in casu particulari potestatem absolueri Vicario suo, vel alteri idoneae personae delegare, uti Henric. arbitratus est lib. 14. de irregul. c. 19. in fine, sed etiam generatim: uti bene docuit Nauar. lib. 5. consil. 11. de priuil. n. 4. Garcias p. 7. c. 8. n. 48. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. vii. Nam ea, quae ordinario iurisdictionis sunt, possunt absolute ac generaliter delegari: Absolute autem a casibus occultis Papalibus cum sit Episcopis in perpetuum concessa, in ordinariam transferuntur, ergo, &c. Neque repugnant verba Trid. c. 6. quia ijs locum significatur, potestatem absolueri eo loco Episcopis concessam, non competere Vicariis ratione

ratione officij seu Vicariatus sui, sed opus esse speciali delegatione seu commissione. Alioquin verò ab alijs casibus seu peccatis Episcopo, aut Sedi Apostolicæ non reservatis diocesanos omnes Vicarius Generalis absque speciali mandato absolvere potest, & alijs sacerdotibus absolvendi potestatem conferre: cùm sit parochorum Superior ordinarius totius diocesis. Et ita ex probabiliore & in praxi recepta sententia tradit Syl. ver. confessor, l. q. 1. Henriq. lib. 6. c. 13. n. 3. in comment. lit. m.

5. Alij casus sunt, qui quòd graves & ardui sint, Vicario commissi non censentur: Quia in generali commissione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie non concederet. Vt sunt diocesis visitare, Synodum congregare, vltimas pias voluntates exequi, &c. de quibus Rebuffus tit. de forma Vicariatus, n. 100. Sbrozjus lib. 2. q. 46. 49. 119. 120.

CAPITVLVM VI.

Cùm in generali.

PARAPHRASIS.

Vicarij Generalis potestas non se extendit ad donandum. Quia in generali concessione seu commissione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset. Accedit, quòd neque administrator cum libera constitutus, ordinariè loquendo, donationes facere queat. Sed neque beneficia conferre Generalis Vicario concessum est, nisi ea potestas ab Episcopo specialiter commissã fuerit.

SUMMARIUM.

1. In generali officio Vicarij spiritualis non continetur potestas donandi, dispensandi, beneficia conferendi, &c. nisi ei specialiter commissum sit.
2. Per commissionem autem hanc conferendi beneficia non adimit sibi Episcopus conferendi potestatem sed concurrissum Vicario suo.

3. Certe beneficij nondum vacantis collatio, aut respectu certa persona committi non potest Vicario.

4. Potest ei committere Episcopus facultatem accipiendi resignationem beneficij determinati, eaque admissa, denuo eidem committere facultatem conferendi: simul autem & coniunctim non potest.

5. Non prohibetur Episcopus ius instituendi aut presentandi ad certum beneficium, cum Capituli sui assensu annectere dignitati, alterius beneficio in persequendum.

6. Si alicui iure debitum sit beneficium in ecclesia, Episcopus mandare potest Vicario, vt in eadem Ecclesia morte aut resignatione vacaturum beneficium Canonico illi conferatur.

7. Si data sit Vicario ab Episcopo facultas beneficiorum resignationes accipiendi, non ideo etiam destituere seu priuare potest beneficiatos.

Nec vice versa data facultate priuandi, etiam resignationes liberas accipere potest: vti nec concessã potestate destituendi, concessa est potestas conferendi, aut vice versa.

8. Canonice electos confirmare, & presentatos instituere potest: non autem ecclesias & alia beneficia vnire, diuidere, vel suppressere absque speciali commissione.

9. In generali officio Vicarij non comprehenditur potestas dispensandi in votis, iuramentis, legibus, in quibus concessum est Episcopo dispensare, nisi ipsi in generali officio Vicariatus eam annectat, aut Vicarius sciente & tolerante Episcopo dispense in casibus frequenter occurrentibus.

10. Episcopus potest Vicario suo committere potestatem dispensandi in casibus sibi ratione dignitatis sua à Sede Apostolica generaliter commissis.

11. Causam item sibi à Sede Apostolica delegatam eidem suo Vicario subdelegare potest.

12. Si Episcopus Vicario suo generalem fa-

Eccc 2 contra-